

**TILSYNSUTVALGET
FOR DOMMERE**

Tilsynsutvalget for dommere har i møte den 16. september 2010 truffet vedtak i

Sak nr: 58/10 (arkivnr: 201000375-12)

Saken gjelder: Klage fra A på tingrettsdommer B ved X tingrett

Utvalgsmedlemmer: Unni Sandbukt (leder)
Ola Dahl
Frode Sulland
Halvor Kjølstad
Wenche Frogn Sellæg

Ola Dahl møtte som varamedlem for Randi Grøndalen, som hadde forfall.

Offentlighet: Vedtaket er unntatt offentlighet, jf. offentleglova § 13, jf. forvaltningsloven § 13.

Vedtak: Det foreligger ikke grunnlag for anvendelse av disiplinærtiltak overfor tingrettsdommer B.

Innledning:

Ved brev av 4. mai 2010 har A inngitt klage på tingrettsdommer B ved X tingrett. Klagen gjelder dommeratferd. Klagen er forelagt tingrettsdommer B, som ved brev av 31. mai 2010 har avgitt uttalelse. Klagen er supplert ved brev av 4. juni 2010. Sorenskriver C ved X tingrett er orientert om klagen og har den 4. juni 2010 avgitt uttalelse.

Saksfremstilling:

Ved stevning av 24. september 2009 gikk A til sak ved X tingrett mot staten v/ Y. I stevningen la A ned påstand om at kontrollkommisjonens vedtak av 24. august 2009 om å opprettholde tvungent psykisk helsevern mot ham, skulle oppheves.

Hovedforhandling i saken ble holdt 2. februar 2010. Hovedforhandlingen ble administrert av tingrettsdommer B. Som meddommere tjenestegjorde psykologspesialist D og seniorkonsulent E.

X tingrett avsa dom 11. februar 2010, hvor staten ved Y ble frifunnet.

Klager – A – har i hovedsak vist til følgende:

”I dommen heter det at jeg i rettsaken framstår som sinnssyk. Og det heter: "Hans [As] anførsler knyttet til psykisk helsevernlovens gyldighet er åpenbart sykdomsmotivert." (side 8) Denne dommen over min person er egnet til å gi meg frykt og til å skremme meg fra å anke dommen. Denne dommen over min person er mildt sagt i strid med god dommerskikk.

Dommen over min person kan virke på to måter Den kan nyttes av behandlende lege som grunn til å forsterke den tvungne behandlingen av meg, og dermed er dommen egnet til å skape frykt hos meg. Dommen over min person kan ellers virke til å hindre anke i det den gir meg å forstå at hvis jeg ikke tar dommen over min person til meg så vil jeg virkelig bli behandlet som sinnssyk. Jeg vil vise meg som ute av stand til å lytte til fornuft hvis jeg opprettholder påstanden om at Psykisk helsevernloven er i strid med Legalitetsprinsippet. Uansett hvordan dommen virker er den egnet til å skape frykt hos meg og til å motivere meg for å ofre min selvstendighet til fordel for å tjene myndighetens øyne til meg.

Nettopp dette er det Legalitetsprinsippet egentlig forhindrer. Dommen over min person er i strid med Legalitetsprinsippet ved at den er egnet til å skape frykt hos meg og således til å gjøre meg uselvstendig. Legalitetsprinsippet sikrer at dommere utelukkende skal interessere seg for rettigheter og plikter etter loven. Innbyggernes person er ikke til å dømme over. Justitia er blind. Dommen over min person er ikke saklig men er myntet på å gjøre meg medgjørlig.

Dommer Bs dom i denne saken er mildt sagt i strid med god dommerskikk.”

I brev av 4. juni 2010 har A anført følgende:

”Det var ikke en klage jeg gikk til Retten med. Retten er ingen vedtaksinstans. Vedtaket er det den faglige ansvarlige i forvaltningen som gjør, og klageinstansen er også en forvaltningsinstans. For Retten skal selve vedtaket være uinteressant. Retten skal vurdere om vedtaket er lovlig fattet og således var det en stevning jeg gikk til retten med. Retten tillot seg i denne saken å bli part i saken. Retten tillot seg å være enig med Staten i at det tvungne vernet av meg bør bestå. Ved så å gjøre forsøker retten å viske ut

skillet mellom utøvende og dømmende makt. Og konsekvensene av det for en landets borger er utålelig: Det er et angrep på vår rettssikkerhet.

Om Retten antas å skulle ta stilling mellom de to parter i rettssaken legges Retten åpen for korrupsjon. Dommere vil tenke på hva som betaler seg.

Ved dommen over min person opptrer Retten som en vedtaksinstans, en høyere sådan, som tar stilling til klage. Det er hårreisende. Det er i det hele tatt fullstendig horribelt at *en* norsk rett tillater *seg* å dømme en mann til sinnssyk å være. Det kan være artig for meg personlig å si at jeg ikke bare er erklært gal men av norsk rett er dømt gal, men sakens alvor hindrer slike morsomme anfektelser. Dette som tingrettsdommer B er ansvarlig for må være et engangstilfelle og øyeblikkelig stoppes.”

Innklagede – tingrettsdommer B – har vist til følgende:

”Jeg legger stor vekt på å behandle både profesjonelle aktører og ikke minst parter som møter i X tingrett med respekt, verdighet og vennlighet, herunder ved utformingen av domspremisses, og synes det er beklagelig at A har oppfattet premissene i tingrettens dom av 11. februar 2010 som en dom over hans person, egnet til å gi frykt og til å skremme ham fra å anke dommen. Det kan forsikres om at dette ikke var tilsiktet fra vår side.

En samlet rett konkluderte med at A har en alvorlig sinnslidelse og fant hans anførsler knyttet til at psykisk helsevernloven er i strid med Grunnloven/legalitetsprinsippet som et klart uttrykk for denne lidelsen. Retten vurderte anførselene slik de fremkom i prosesskrift og i retten. A møtte med prosessfullmektig, advokat F, men fikk selv redegjøre utførlig for sitt syn på psykisk helsevernlovens grunnlovsmessighet. Han fikk også anledning til å "prosedere" spørsmålet etter at prosessfullmektigene hadde avholdt sine prosedyrer. Det vises til vedlagte rettsbok.

Jeg kan ikke se at jeg verken kan eller bør gå nærmere inn på de overlegninger som ligger til grunn for utformingen av domspremissene, ut over å vise til at den påklagede setning var en del av begrunnelsen for rettens konklusjon.”

Domstolleder– sorenskriver C – har uttalt følgende:

”Jeg er kjent med tingrettsdommer Bs uttalelse av 31. mai 2010 og viser til den. Jeg vil særlig understreke hennes uttalelse om at hun har en bevisst og reflektert holdning til å behandle alle parter og aktører respektfullt.

Saken gjaldt overprøving av kontrollkomisjonens vedtak. Det er i en slik dom så å si umulig å ikke bruke uttrykket alvorlig sinnslidelse, og det er heller ikke uvanlig eller usaklig å bruke uttrykket at anførsler er sykdomsmotivert”.

Tilsynsutvalget for dommere ser slik på saken:

Tilsynsutvalget legger til grunn at saken er klar for realitetsbehandling. Slik saken er opplyst, finner utvalget det åpenbart unødvendig å høre partenes muntlige forklaringer, jf. domstoloven § 238 andre ledd, andre setning. Ingen av partene har bedt om dette.

Generelt bemerkes at Tilsynsutvalget for dommere kan treffe vedtak om disiplinærtiltak dersom en dommer forsettlig eller uaktsomt overtrer de plikter som stillingen medfører, eller for øvrig opptrer i strid med god dommerskikk, jf. domstolloven § 236 første ledd.

Tilsynsutvalget kan etter domstolloven § 236 fjerde ledd "ikke vurdere forhold som kan overprøves etter reglene i rettspleielovgivningen for øvrig". Dette betyr at dersom et forhold kan gjøres til gjenstand for anke til overordnet domstol, kan utvalget ikke vurdere dette. Dette innebærer bl.a. at premisser for rettsavgjørelser i utgangspunktet er unntatt fra vurdering av utvalget. Det er uten betydning om ankeadgangen er benyttet eller ikke.

Utvalgets kompetanse til å behandle klager over uttalelser i premisser i rettsavgjørelser er nærmere utredet av Domstolkommisjonen i NOU 1999: 19 side 325 flg, særlig side 326 første spalte. Her fremgår det at utvalget forutsettes å kunne behandle "uhøvisk eller utilbørlig" atferd fra dommerens side. Det uttales videre at:

"Dette innebærer bl.a. at grov, ubehøvlet oppreden fra en dommers side i et rettsmøte vil kunne gjøres til gjenstand for disiplinær forfølgning. Det samme må gjelde (andre) utslag av slett møteledelse... Videre må bruk av unødvendig sterke ord og uttrykk i rettslige avgjørelser kunne føre til disiplinærtiltak, når de ord/uttrykk som er brukt er egnet til å virke klart sårende eller infamerende."

Med dette som bakgrunn legger Tilsynsutvalget til grunn at utvalget kan prøve uttalelsene i domspremissene i den aktuelle saken.

Tilsynsutvalget legger til grunn at det er uttalelsene i dommen som knytter As anførsler opp mot hans sykdomsbildet som påklages.

Tilsynsutvalget vil innledningsvis si at det er beklagelig at en part føler seg krenket av uttalelser i en rettsavgjørelse, slik A har gitt uttrykk for i klagen. Utvalget har videre forståelse for den store personlige belastning et vedtak om tvungent psykisk helsevern kan utgjøre for den vedtaket er rettet mot. En rettslig prøving av slike vedtak i domstolene vil derfor ofte oppleves inngripende, selv om adgangen til å få prøve vedtaket for domstolene skal trygge rettssikkerheten til den som vedtaket er rettet mot.

Tilsynsutvalget finner ikke at tingrettsdommer B sammen med de øvrige dommerne i saken brukte "unødvendig sterke ord" som var egnet til å virke "klart sårende eller infamerende".

Tilsynsutvalget viser for det første til at saken gjaldt overprøving av et vedtak om tvungent psykisk helsevern. Dette innebærer at retten i domspremissene må gå inn på grunnlaget for bruk av tvungent helsevern. Utvalget legger videre til grunn at den juridiske holdbarheten av As anførsler om grunnlovsstrid ble brukt som en del av rettens begrunnelse. Denne *bruken* av anførselene er forhold som utvalget ikke kan prøve, jf. begrensningene domstolloven § 236 fjerde ledd nevnt ovenfor. Tilsynsutvalget finner videre at rettens ordvalg ved beskrivelsen av anførselene som "åpenbart sykdomsmotivert" etter omstendighetene ikke kan anses som unødvendig sterkt.

Tilsynsutvalget er etter dette kommet til at det ikke er grunnlag for å reagere med disiplinærtiltak overfor tingrettsdommer B.

Tilsynsutvalget for dommere fatter etter dette slikt enstemmig

vedtak:

Det foreligger ikke grunnlag for anvendelse av disiplinærtiltak overfor tingrettsdommer B.